

§ 240

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Mika Ebelingin talousarvioaloitteesta kotihoidon tuen Helsinki-lisän laajentamisesta 1–3-vuotiaisiin lapsiin ja Helsinki-lisän määrän ko- rottamisesta

HEL 2024-007963 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon liitteenä olevasta valtuutettu Mika Ebelingin talousarvioaloi-
tteesta, joka koskee kotihoidon tuen Helsinki-lisän laajentamista 1–3-
vuotiaisiin lapsiin ja Helsinki-lisän määrän korottamista 320 euroon
vuoden 2025 alusta alkaen:

Perheillä on mahdollisuus valita joko lapsen hoitaminen kotona tai päi-
väkodissa tai perhepäiväkodissa tarjottava varhaiskasvatus. Lapsen
hoitamiseen kotona perhe voi käyttää kotihoidon tukea tai palkata hoi-
tajan yksityisen hoidon tuen avulla. Perhevapaaudistuksen voimaan-
tulon 1.8.2022 jälkeen alle 3-vuotiaasta lapsesta maksettavaa kotihoi-
dontukea on voinut saada siitä alkaen, kun lapsi on noin kuuden kuu-
kauden ikäinen. Koska lapsen syntymästä alkavat vanhempainvapaat
on mahdollista jaksottaa useaan jaksoon siihen saakka, kun lapsi täyt-
tää 2 vuotta, perhe on voinut halutessaan saada kotihoidontukea jo
vanhempainrahajaksojen välissä.

Varhaiskasvatukseen lapsella on oikeus yhdeksän kuukauden iästä al-
kaen. Varhaiskasvatuspalveluissa perhe voi hyödyntää yksityisen hoi-
don tukea yksityiseen varhaiskasvatukseen tai hakeutua kunnalliseen
varhaiskasvatukseen.

Helsingin kaupunginvaltuusto päätti osana vuoden 2019 talousarviota
kotihoidontuen Helsinki-lisän poistamisesta yli 2-vuotialta. Kasvatus- ja
koulutuslautakunnan päätöksellä 18.12.2018 kotihoidon tuen Helsinki-
lisä poistettiin yli 2-vuotialta 1.5.2019 alkaen. Päätöksellä haluttiin vah-
vistaa Helsingin kaupungin strategian mukaista toimintaa ja osana sitä
varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nostamista. Vuoden 2021 ta-
lousarvioon sisältyi kotihoidon tuen Helsinki-lisän rajaaminen alle 1-
vuotiaisiin lapsiin 1.6.2021 alkaen, ja 15.12.2020 kasvatus- ja koulutus-
lautakunta päätti Helsinki-lisän rajaamisesta talousarvion mukaisesti.
Helsinki-lisän rajaaminen oli yksi talousarvion tuottavuustoimista. Koti-
hoidon tuen Helsinki-lisän ehtoja muutettiin tuolloin siten, että Helsinki-
lisänä maksetaan 264 euroa kuukaudessa alle 1-vuotiaasta perheen
nuorimmasta lapsesta, josta maksetaan kotihoidon tukea.

Kotihoidon tuki koostuu lakisääteisestä osuudesta, johon kuuluvat hoitoraha 377,68 euroa ja sisaruksista maksettava 113,07 euroa / 72,66 euroa, sekä tulosidonnainen hoitolisä 0–202,12 euroa. Lisäksi kunnalla on mahdollisuus maksaa kuntalisää (Helsinki-lisä). Perheen koko ja bruttotulot vaikuttavat lakisääteisen hoitolisän määrään. Kotihoidon tuen lakisääteiset osat maksetaan edelleen alle 3-vuotiaista lapsista. Helsinki maksaa lakisääteisten osien lisäksi Helsinki-lisää 264 euroa alle 1 -vuotiaasta perheen nuorimmasta lapsesta, josta maksetaan kotihoidon tukea.

Kotihoidon tukea Helsinki-lisineen haetaan Kansaneläkelaitokselta (Kela). Kela hoitaa sekä lakisääteisen osan että Helsinki-lisän maksamisen kunnan kanssa tekemänsä sopimuksen mukaisesti ja laskuttaa kuntaa tekemiensä kotihoidon tukipäätösten kustannusten mukaisesti. Kotihoidon tukea ei voi saada lapsesta, joka on kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa.

Alle 3-vuotiaiden lasten määrä Helsingin varhaiskasvatuksessa ei ole vähentynyt, mutta osuuden kasvu on hidastunut. Vuoden 2023 aikana suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa alle 3-vuotiaiden osuus oli keskimäärin 25,1 prosenttia ja osuus kasvoi 1,9 prosenttiyksikköä vuoteen 2022 verrattuna. Vuoden 2024 aikana alle 3-vuotiaiden osuus on kasvanut keskimäärin 0,4 prosenttiyksikköä vuoteen 2023 verrattuna. Vuoden 2023 aikana ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa alle 3-vuotiaiden osuus oli keskimäärin 28 prosenttia ja osuus kasvoi 3,5 prosenttiyksikköä vuoteen 2022 verrattuna. Vuoden 2024 aikana alle 3-vuotiaiden osuus on kasvanut keskimäärin 1,5 prosenttiyksikköä vuoteen 2023 verrattuna. Samaan aikaan alle 3-vuotiaiden määrä on väestötasolla vähentynyt syntyvyyden laskun seurauksena, mikä selittää osaltaan alle 3-vuotiaiden osuuden kasvun hidastumista.

Kustannusvaikutukset

Kotihoidon tukea saavia alle 3-vuotiaita lapsia ennustetaan Helsingissä olevan vuoden 2025 aikana noin 3900. Alle 1-vuotiaita kotihoidon tukea saavia heistä arvioidaan olevan noin 810 vuonna 2025. Aloitteessa esitetty 320 euron suuruinen Helsinki-lisä kaikille Helsinki-lisän saajille on 56 euroa enemmän kuin tämänhetkinen Helsinki-lisä alle 1-vuotiaista lapsista. Esitetyn 320 euron suuruisen Helsinki-lisän maksaminen alle 3-vuotiaista lapsista lisäisi kustannuksia yhteensä noin 12,4 miljoonaa euroa vuodessa.

Yhteenveto

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan mielestä on tärkeää, että perheillä on mahdollisuus valita oman elämäntilanteensa ja lapsensa edun mukaisesti joko lapsen hoitaminen kotona tai varhaiskasvatuspalveluiden

käyttäminen. Perhevapaaudistuksen myötä perhe on halutessaan voinut saada kotihoidontukea jo vanhempainrahajaksojen välissä siitä alkaen, kun lapsi on noin kuuden kuukauden ikäinen. Tällä vanhempainvapaiden ja kotihoidon tuen yhdistelmällä alle 2-vuotiaan lapsen kotona hoitaminen on voinut mahdollistua taloudellisesti kestävämmällä tavalla kuin ennen uudistusta. Perhevapaaudistuksen vaikutuksia perheiden palveluiden käyttöön on kuitenkin vielä vaikea arvioida.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan talousarvioehdotuksessa 2025 ei ole varauduttu aloitteen mukaisiin lisämäärärahatarpeisiin.

Käsittely

Vastaehdotus:

Pia Kopra: Lisäys esitysehdotukseen kappaleen 4 loppuun:

"Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa kotihoidon tuen kuntalaisen palauttamista 1-3-vuotiaille ja esittää, että asiaan osoitettaisiin varat vuoden 2025 budjettineuvotteluissa.

Kotihoidon tuen Helsinki-lisän poistaminen 1-3 vuotiailta lapsilta ei viime kädessä tuota säästöjä. Varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nostaminen tarkoitti, että varhaiskasvatuksessa olevista lapsista yhä suurempi osa on alle 3-vuotiaita lapsia. Tämä lisää kustannuksia, koska alle 3- vuotiaiden henkilöstömitoitus on suurempi kuin yli 3-vuotiailla. Samalla varhaiskasvatuksen kasvatus- ja hoitohenkilöstön tarve on kasvanut. Varhaiskasvatuksen työvoimatilanne on kriittinen ja heikentynyt. Työvoimatilanteen heikentyminen näkyy työvoimavajeena, rekrytoinneissa sekä sijaisten saatavuudessa. Pedagogisen osaamisen taso heikentyy ei-kelpoisten työntekijöiden määrän kasvaessa.

Syntyvyys on laskenut aina tammikuusta 2022. Lasten hankkimisen esteinä ovat usein työuraan liittyvät hankaluudet ja riskit sekä perheen tarvitsemien palvelujen puute. Näitä esteitä voidaan kaupungin toimesta madaltaa suoralla tai epäsuoralla rahallisella tuella. Yhteiskunnan tulisi mahdollistaa ja tukea perheiden lastenhoidon valinnan mahdollisuuksia. Lisäksi kaupungin omissa päiväkodeissa varhaiskasvatus on yksikkökustannuksiltaan selvästi kalliimpaa kuin kotihoidossa".

Pia Kopran vastaehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Riikka Reunanen, varhaiskasvatuksen aluepäällikkö, puhelin: 310 32641

10.09.2024

riikka.reunanen(a)hel.fi
Johanna Auer, erityissuunnittelija, puhelin: 310 56404
johanna.auer(a)hel.fi

Liitteet

1 Talousarvioaloite, kotihoidon tuen Helsinki-lisä 1-3 -vuotiaille, Ebeling
Mika

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt kasvatus- ja koulutuslautakunnalta lausuntoa 10.9.2024 mennessä valtuutettu Mika Ebelingin 29.5.2024 jätetystä talousarvioaloitteesta, joka koskee kotihoidon tuen Helsinki-lisän maksamista 1-3-vuotiaille lapsille sekä sen korottamista. Aloitteessa esitetään, että perheiden valinnanmahdollisuus lasten hoitomuodon suhteen tulee turvata, koska vanhemmat ovat parhaita arvioimaan lastensa tarpeita. Aloitteessa ehdotetaan, että kotihoidon tuen Helsinki-lisä laajennetaan 1–3- vuotiaisiin lapsiin vuoden 2025 alusta alkaen. Lisäksi aloitteessa ehdotetaan Helsinki-lisän määräksi 320 euroa.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Riikka Reunanen, varhaiskasvatuksen aluepäällikkö, puhelin: 310 32641
riikka.reunanen(a)hel.fi
Johanna Auer, erityissuunnittelija, puhelin: 310 56404
johanna.auer(a)hel.fi

Liitteet

1 Talousarvioaloite, kotihoidon tuen Helsinki-lisä 1-3 -vuotiaille, Ebeling
Mika

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 03.09.2024 § 203

HEL 2024-007963 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Riikka Reunanen, varhaiskasvatuksen aluepäällikkö, puhelin: 310 32641
riikka.reunanen(a)hel.fi
Johanna Auer, erityissuunnittelija, puhelin: 310 56404
johanna.auer(a)hel.fi